

Informatienota voor de raad

Datum 1 juni 2021

Onderwerp	Oordeel Commissie van Wijzen inzake jeugdzorgbudget en maatregelen
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouders Michiel van Willigen, Dorrit de Jong

Informant R. Buitenhuis
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498
Email R.Buitenhuis@zwolle.nl
Bijlagen

1. Kamerbrief staatssecretaris VWS over afspraken VNG en Rijk nav oordeel Commissie van Wijzen
2. Oordeel Commissie van Wijzen inzake jeugdzorgbudget en maatregelen
3. Bijlage met financiële tabel en samenvatting oordeel Commissie van Wijzen
4. Bijlage met de gemaakte bestuurlijke afspraken tussen Rijk en VNG

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het oordeel van de Commissie van Wijzen inzake jeugdzorgbudgetten en maatregelen en de brief van de Staatssecretaris van VWS daarover.

Datum

1 juni 2021

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Inzake het geschil tussen het Rijk en de gemeenten over de gestegen kosten voor jeugdzorg, heeft een onafhankelijke arbitragecommissie (Commissie van Wijzen) uitspraak gedaan en een advies gegeven. Op 3 juni 2021 informeerde de Staatssecretaris van VWS de Tweede Kamer hierover en maakte hij de uitkomst bekend van het bestuurlijk overleg dat hij met de VNG voerde naar aanleiding van die uitkomst. Hierbij sturen wij de betreffende Kamerbrief (incl. bijlagen) ter kennisname.

Kernboodschap

In Zwolle werken we net als de vele andere gemeenten, hard aan het transformeren van het jeugdstelsel. Tegelijkertijd is duidelijk dat de inzet van gemeenten minder snel dan verwacht leidt tot het reduceren van de kosten voor jeugdzorg. In april zonden wij u het onderzoeksrapport '*Stelsel in groei*' van AEF, dat duidelijk maakte dat de Nederlandse gemeenten jaarlijks in totaal ongeveer 1,7 miljard Euro méér uitgaven aan jeugdzorg dan zij daarvoor ontvingen van het Rijk. In de betreffende nota analyseerden we de Zwolse hervormingen in het licht van het AEF rapport. Vervolgens hield de gemeenteraad in mei een informatie ronde en een debat over de gestegen jeugdzorgkosten in Zwolle. De zorgen over de financiële middelen en de gemeentelijke en landelijke discussies daarover, laten onverlet dat wij nog even ambitieus zijn wat betreft de inhoudelijke hervormingen die we in Zwolle hebben ingezet in het Sociaal Domein en de aanvullende maatregelen die we verkennen. Het is daarbij noodzakelijk om de jeugdzorgkosten beheersbaar te houden en de noodzakelijke hulp beschikbaar te laten blijven voor de gezinnen nu én in de toekomst. Daarom zijn de uitkomsten van het landelijke geschil over de middelen die het Rijk beschikbaar stelt aan gemeenten voor de uitvoering van de Jeugdwet, zeer relevant voor ons als gemeente.

Daarom zenden wij u bijgaand ter kennisname de brief die de staatssecretaris van VWS op 3 juni 2021 aan de Tweede Kamer stuurde over het oordeel van de Commissie van Wijzen en de uitkomst van het bestuurlijk overleg dat hij voerde met de VNG. Ook het oordeel van de Commissie van Wijzen treft u als bijlage aan.

In zijn brief deelt de staatssecretaris van VWS mee dat de uitkomst van het bestuurlijk overleg met de VNG is dat het kabinet in 2022 1,314 miljard Euro extra beschikbaar stelt aan gemeenten vanwege de jeugdzorgtekorten. Daarbij is meegewogen dat alle gemeenten zich committeren aan maatregelen die in 2022 een totale besparing van 214 miljoen Euro opleveren, zoals het invoeren van een praktijkondersteuner bij de huisartsen. De staatssecretaris van VWS erkent de urgentie van de problemen en gaat daarom namens het huidige kabinet op korte termijn in gesprek met de VNG om te komen tot een Hervormingsagenda (de Commissie spreekt van een Ontwikkelagenda). De definitieve vaststelling van de agenda laat hij over aan een nieuw kabinet in overleg met gemeenten en andere betrokken partijen. Ook de beslissing over de structurele verhoging van de uitkering in het Gemeentefonds ten behoeve van de uitvoering van de Jeugdwet, laat hij over aan het nieuwe kabinet.

De uitspraak

De Commissie van Wijzen doet een uitspraak (zwaarwegend advies) over de compensatie van het Rijk aan de gemeente voor het tekort op de uitgaven voor de jeugdzorg in combinatie met een nog op te stellen Ontwikkelagenda 2022-2028. De uitspraak sluit behoorlijk aan bij de conclusies in het AEF rapport '*Stelsel in groei*'. Daarnaast doet de Commissie vijf concrete aanbevelingen die zij als randvoorwaardelijk beschouwt voor de uitvoering van haar uitspraak en die het jeugdstelsel duurzaam moeten verbeteren.

Datum

1 juni 2021

De Commissie van Wijzen spreekt zich zeer expliciet uit over de initiële hoogte van het bedrag dat het Rijk vanaf 2022 aan de gemeenten dient te compenseren voor de uitvoering van de Jeugdwet: 1,9 miljard Euro per jaar. Na aftrek van de reeds toegezegd middelen, resteert volgens de Commissie voor 2022 nog een bedrag van 1,56 miljard Euro.

Vervolgens dient het bedrag jaarlijks verminderd te worden met de opbrengsten van de maatregelen uit het akkoord van 22 april 2021 (zie: <https://vng.nl/nieuws/incidentele-middelen-voor-gestegen-zorgvraag-jeugd>) en de op te stellen Ontwikkelagenda 2022-2028, die uiterlijk 1 januari 2022 vastgesteld dient te zijn door de VNG en het Rijk.

Over diverse maatregelen hebben het Rijk en de VNG al overstemming en dit leidt er toe dat de compensatie geleidelijk aan daalt tot 0,8 miljard Euro in 2028. Daarnaast zijn er nog diverse bespreekpunten die mogelijk tot een nog verdere daling kunnen leiden. De arbitragecommissie doet overigens geen uitspraak over het eventueel invoeren van een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Zij ziet dit als een politiek-bestuurlijke afweging.

De aanbevelingen

Naast de uitspraak over de structurele financiën, doet de Commissie vijf aanbevelingen over de reikwijdte van de wet, de beleidsvrijheid van gemeenten, het leren van elkaar, de formulering van kwaliteitsstandaarden en kwaliteitsregisters en de inkoop van complexe zorgvormen (zie h. 6 van het rapport). Deze aanbevelingen zijn met name gericht op het Rijk en de wetgever en niet op gemeenten, maar raken wel ons jeugdbeleid en de beschikbaarheid en betaalbaarheid van specialistische jeugdhulp. Daarom volgen we de besluitvorming op de landelijke tafels nauwgezet en brengen onze zorgen en ons standpunt daarbij in.

Consequenties

De uitkomst van het bestuurlijk overleg met de VNG is dat het kabinet in 2022 1,314 miljard Euro extra beschikbaar stelt aan gemeenten vanwege de jeugdzorgtekorten. Daarbij is meegewogen dat alle gemeenten zich committeren aan maatregelen die in 2022 een totale besparing van 214 miljoen Euro opleveren, zoals het invoeren van een praktijkondersteuner bij de huisartsen.

Daarnaast wordt direct gestart met de structurele verbeteringen van het jeugdstelsel, om het toekomstbestendig te maken. Daartoe wordt een Ontwikkelagenda opgesteld.

De uitkomst van het geschil over de financiële middelen voor de uitvoering van de Jeugdwet, kan grote gevolgen hebben voor ons als gemeente. Met name voor wat betreft ons jeugdbeleid en de beschikbaarheid en betaalbaarheid van specialistische jeugdhulp. Wij volgen de besluitvorming op de landelijke tafels daarom nauwgezet en brengen onze zorgen en ons standpunt daarbij in.

Dit betreft niet alleen de extra financiële middelen, maar ook de inhoud en uitwerking van de structuurmaatregelen en de op te stellen Ontwikkelagenda 2022-2028.

Financiën en vervolg

Het kabinet stelt voor 2022 extra geld beschikbaar voor de jeugdzorgkosten. Hoeveel Zwolle ontvangt is afhankelijk van de definitieve verdeling, waarbij we inschatten dat het rond de 10 tot 11 miljoen euro kan liggen. We verwachten dat vanaf 2023 structureel extra geld beschikbaar zal komen voor de uitvoering van de Jeugdwet. Op dit moment zijn daarover nog geen harde uitspraken te doen. Wel is duidelijk dat het gaat om een bedrag dat jaarlijks zal afnemen zodra structuurmaatregelen de uitgaven voor jeugdzorg doen dalen.

In de Perspectiefnota 2022-2025 hebben wij geanticipeerd op een structurele compensatie van het Rijk (met name vanwege de tekorten in de jeugdzorg). De besluitvorming over de compensatie vanaf 2023

Datum 1 juni 2021

is aan het nieuwe kabinet. Bij de begroting 2022 zullen wij u nader informeren over de dan bekend zijnde informatie. Zoals ook besproken in het raadsdebat op 17 mei jl. komen wij dit najaar tevens met een reëel en actueel beeld van de te behalen besparingen op Jeugd in de komende jaren en zullen wij een voorstel doen voor eventuele aanvullende maatregelen.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom